

לשמוע קול תורה – מדרש בפרשה

פרשת תולדות

מלכות ישראל

רבקה עוברת היריון קשה. היא פונה לנביא, והוא מספר לה על המתחולל בקרבה:

וַיֹּאמֶר ה' לָהּ שְׁנֵי גִזְיִם בְּבֶטְנָךְ וְשְׁנֵי לְאָמִים מִמֶּעֶיךָ יִפְרְדּוּ וְלֹאִם מִלְאִם יֶאֱמָץ וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר (בראשית כה, כג).

מה משמעות המילה "לאם"? רש"י מבאר במילה אחת: "מלכות".

פסוק זה – עם ההארה של רש"י – הוא פסוק חשוב ביותר המבהיר כי היהדות אינה דת ככל הדתות. היהדות איננה אוסף של אנשים בעלי דת משותפת, אלא עם שהוא מלכות – אומה שיש לה אדמה, כלכלה ועוצמה ביטחונית.

יכולנו לחשוב בטעות שהמאבק בין עשו ליעקב טמון בעימות בין חומריות לרוחניות, בין עשו איש השדה ליעקב איש הרוח הלומד באוהלי תורה – כאילו תפקידו של עשו להנהיג ולפתח את העולם ותפקידו של יעקב ללמוד בבית המדרש כל ימי חייו.

ואולם הפרדה זו בין חומר לרוח, בין גוף לנשמה, זרה לתורת ישראל. אדרבה, יעקב אבינו הוא גם חומר וגם רוח; עוצמה רוחנית הנטועה בחיי המעשה.

מצוות לימוד התורה, שהיא אחת המצוות המרכזיות ביותר בתורת ישראל, היא מפת הדרכים המכוונת את האומה אל הדרך הנכונה. לימוד התורה נוטע באומה את המשמעות, את הערכים שבאמצעותם תוכל להפוך את המציאות למלאת משמעות. חברה המשתיתה את מציאות חייה על אדני התורה יכולה לשמש מגדלור לכל האומות.

ואולי זוהי המשמעות העמוקה של דברי חכמים "כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה" (אבות ב, ב) – כי אור המתנתק מבסיסו כבה מייד.

שאל דוד בוצ'קו